

## Το εύρημα

Την ημέρα που ο Αλκίνοος Μ. γινόταν σαράντα ετών, στην επαρχιακή πόλη Α., που ήταν και γενέτειρά του, συνέβη ένα παράξενο και μοναδικό γεγονός που απασχόλησε για αρκετό καιρό τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων, τα ραδιόφωνα και τις εφημερίδες.

Ο Αλκίνοος Μ. δεν διαμένει πλέον στην επαρχιακή πόλη Α. Έχει εγκατασταθεί, εδώ και χρόνια, στην πρωτεύουσα της χώρας, με τη γυναίκα του και τα δυο παιδιά τους. Τις λεπτομέρειες όμως για το γεγονός δεν τις έμαθε από τα μέσα ενημέρωσης αλλά από τον μεγαλύτερο αδελφό του, ο οποίος έχει παραμείνει στη γενέτειρα και είναι μάλιστα ο αποκλειστικός διαχειριστής της οικογενειακής περιουσίας. Ο πατέρας τους, με ιδιόχειρη διαθήκη που συνέταξε λίγο πριν από το θάνατό του, και για αδιευκρίνιστους λόγους, άφησε στον Αλκίνοο ως κληρονομιά μόνο τα χρήματα που είχε δαπανήσει για τις σπουδές του εδώ και στο εξωτερικό, ενώ στον αδελφό του άφησε όλη την κινητή και ακίνητη περιουσία, με τον απαραίτητο όρο να φροντίζει ως τον φυσικό τους θάνατο τις δύο αγελάδες που είχαν στο αγρόκτημα, όρος που παραξένεψε τον μεγάλο αδελφό, καθώς γνώριζε καλά ότι στο αγρόκτημα υπήρχε μία και μοναδική αγελάδα, αλλά δεν έδωσε σημασία. Για τη μητέρα τους, που τον υπηρέτησε αγόγγυστα επί είκοσι ολόκληρα έτη, από την ημέρα που έμεινε κατάκοιτος από παραλυσία των κάτω άκρων ως το θάνατό του, δεν γινόταν κανένας λόγος στη διαθήκη. Και η μεν αγελάδα ψόφησε από αφθώδη πυρετό που

ενέσκηψε στην περιοχή εκείνη ακριβώς τη χρονιά, η μητέρα όμως ζούσε ακόμη, τύγχανε της προστασίας του μεγάλου αδελφού παρά την ασάφεια της διαθήκης, ήταν ακμαιότατη και έδειξε παράλογα ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το γεγονός που είχε αναστατώσει την επαρχιακή πόλη Α.

Αλλά ποιο ακριβώς ήταν το γεγονός;

Σε μια απ' τις πολλές σπηλιές του βουνού που δέσποζε πάνω από την πόλη, γνωστές με το όνομα «οι σπηλιές του τρελού», μια ομάδα προσκόπων ανακάλυψε ένα περίεργο άγαλμα που παρίστανε έναν άνδρα ακαθορίστου ηλικίας, σε φυσικό μέγεθος, με κοινότοπα χαρακτηριστικά, στο οποίο το πρώτο πράγμα που έκανε αμέσως εντύπωση ήταν ένας ευθυτενής, περίοπτος και εν στύσει φαλλός.

Αυτά στην αρχή. Διότι, όταν το άγαλμα παρεδόθη στην Αρχαιολογική Υπηρεσία, οι ειδικοί επιστήμονες απεφάνθησαν, με ορισμένες βεβαίως επιφυλάξεις, ότι το εύρημα δεν ήταν στην πραγματικότητα άγαλμα, αλλά ένας ιδιότυπα απολιθωμένος άνδρας. Ένας άνδρας ο οποίος, για άγνωστους λόγους και προφανώς σε στιγμή σεξουαλικού ερεθισμού, υπέστη οξεία καρδιακή προσβολή και πέθανε ακαριαία. Ακολούθως δε, κι αυτό ήταν το παράξενο, το σώμα αυτού του άνδρα, από τη στιγμή του θανάτου του και μετά, δεν ακολούθησε τη συνηθισμένη πορεία σήψης αλλά, κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες, ανέπτυξε ένα μηχανισμό απολίθωσης όμοιο μ' εκείνον που συναντάμε στους κορμούς των δένδρων στ' απολιθωμένα δάση. Ήταν λοιπόν ένας πέτρινος άνδρας. Ένας άνδρας απολιθωμένος.

Το γεγονός κινητοποίησε εγχώριες και ξένες υπηρεσίες και οργανώσεις κάθε είδους. Οι αστυνομικές υπηρεσίες προσπαθούσαν να διερευνήσουν τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ο άνδρας αυτός βρήκε το θάνατο καθώς και την ταυτότητά του.

Οι επιστημονικές οργανώσεις βιολόγων, χημικών, ιατρών και συναφών γνωστικών τομέων προσπαθούσαν να αποκωδι-

κοιπήσουν τη διαδικασία μετατροπής της οργανικής ύλης σε ανόργανη, με άλλα λόγια τη μετατροπή του ανθρώπου σε πέτρα.

Οι κοινωνικές οργανώσεις προσπαθούσαν να εξιχνιάσουν τα αίτια που οδήγησαν αυτό τον άνδρα στη σπηλιά, τις σχέσεις του με τους κατοίκους της περιοχής, κι έκαναν λόγο για τη μοναξιά των μεγαλουπόλεων που οδηγεί το άτομο στην περιθωριοποίηση, την απομόνωση και τελικώς στον πέτρινο θάνατο.

Υπήρχαν ακόμη χριστιανικές οργανώσεις, μυστικές υπηρεσίες, κινήματα ειρήνης, ανθρωπιστικοί όμιλοι, κοινότητες κάθε λογής μειονοτήτων, οικολόγοι, αποχρυφιστές, ομοιοπαθητικοί και άλλοι που, για δικούς του λόγους ο καθένας, έκαναν έρευνες και διετύπωναν απόψεις για το γεγονός.

Όλοι αυτοί συνέρευσαν από την πρώτη ημέρα στην επαρχιακή πόλη Α. και αναστάτωσαν τους κατοίκους της. Συμπέρασμα τελικό δεν βγήκε, ο καθένας υποστήριζε τη δική του άποψη, που συνήθως διέφερε ριζικώς από των υπολοίπων, αλλά η αίσθηση που επικράτησε σε όλους και που προέκυπτε από τις μαρτυρίες των κατοίκων, ιδίως των πιο ηλικιωμένων, με τους οποίους συμφωνούσε και η μητέρα του Αλκίνοου, ήταν ότι ο άνδρας-άγαλμα θύμιζε ένα πολύ γνωστό πρόσωπο που δεν μπορούσαν όμως να εντοπίσουν πότε και κάτω από ποιες συνθήκες το είχαν γνωρίσει. Επρόκειτο ασφαλώς για ομαδική παράκρουση των κατοίκων της επαρχιακής πόλης Α., τουλάχιστον των πιο ηλικιωμένων.

Ο Αλκίνοος, από τη στιγμή που ο αδελφός του τον πληροφόρησε για το γεγονός, προτού ακόμα γίνει θέμα στην τηλεόραση, θεώρησε ότι η υπόθεση τον αφορούσε προσωπικά. Αυτό ίσως οφειλόταν στο ότι οι μεταπτυχιακές σπουδές του στο εξωτερικό ήταν σχετικές με την αρχαιολογία. Ίσως πάλι να βάρυνε το ότι το γεγονός είχε συμβεί στη γενέτειρά του. Μικρότερο ρόλο ασφαλώς έπαιξε το ιδιαίτερο ενδιαφέρον της μητέρας του, η οποία θέλησε να του μιλήσει προσωπικώς στο

τηλέφωνο, πράγμα που σπανίως έκανε, και του ζήτησε να ασχοληθεί με το γεγονός ο ίδιος ως ειδικός. Δεν του είπε ακριβώς «ως ειδικός», αλλά μάλλον αυτό εννοούσε όταν του είπε ότι το γεγονός τον ενδιέφερε άμεσα.

Όπως και να 'χει, ο Αλκίνοος Μ. έφτασε την ίδια ημέρα στην επαρχιακή πόλη Α. και κατέλυσε, παρά την επιμονή του αδελφού του, στο νεόκτιστο πλην έρημο πελατών δημοτικό ξενοδοχείο στην είσοδο της πόλης. Ήταν Ιούλιος μήνας, τα σχολεία ήταν κλειστά και δεν είχε πρόβλημα να παραμείνει όσο οι περιστάσεις το απαιτούσαν.

Η πρώτη του ενέργεια ήταν να επισκεφτεί το δημαρχείο όπου είχε μεταφερθεί προσωρινώς το εύρημα, για να το δει από κοντά, φοβούμενος ότι την άλλη ημέρα θα το παρελάμβανε η Αρχαιολογική Υπηρεσία για τα περαιτέρω.

Έφτασε στο δημαρχείο την ώρα που ο δήμαρχος, συμμαθητής του από το δημοτικό ως το γυμνάσιο, έδινε συνέντευξη σε τηλεοπτικό σταθμό. Έτσι έμαθε, μεταξύ των άλλων, για τη διαμάχη ανάμεσα στην Αρχαιολογική Υπηρεσία και τη δημοτική αρχή σχετικά με την κυριότητα του ευρήματος. Και φυσικά ο δήμαρχος επέμενε ότι «το άγαλμα ανήκει στους κατοίκους της πόλης μας και πρέπει να παραμείνει στον τόπο που βρέθηκε, του οποίου αποτελεί πολιτιστική κληρονομιά, και να εκτεθεί σε μουσείο το οποίο είμαστε πρόθυμοι να ανεγείρουμε, και προσωρινά να τοποθετηθεί σε ειδική προθήκη στο δημαρχιακό μέγαρο».

Εκείνο που είχε μεγαλύτερη σημασία για τον Αλκίνοο Μ. ήταν ότι εξαιτίας αυτής της διαμάχης το εύρημα θα παρέμενε για αρκετές ημέρες ακόμη στο δημαρχείο και έτσι θα μπορούσε, με τη μεσολάβηση του δημάρχου-συμμαθητή, να το επισκεφτεί και να το εξετάσει με την ησυχία του.

Ο Αλκίνοος δεν ήταν βεβαίως σε θέση απ' αυτή τη μακροσκοπική εξέταση να αντιληφθεί εκείνο που αργότερα οι ειδικοί επιστήμονες διέγνωσαν περί της φύσεως του ευρήματος.

Θεώρησε λοιπόν αυτό ως άγαλμα, όπως όλοι ως εκείνη τη στιγμή, και το κατέταξε στην περίοδο της ύστερης κλασικής αρχαιότητας, αποδίδοντάς το, πιθανότατα, στον Δημήτριο τον επονομαζόμενο και «ανθρωποποιό», ο οποίος ως γνωστόν παρέβλεπε συστηματικά την ευμορφία χάριν της απόλυτης ομοιότητας των έργων του με τα μοντέλα που φιλοτεχνούσε. Ο Αλκίνοος είχε, είν' αλήθεια, αρκετές επιφυλάξεις και ενδόμυχα έκανε τη σκέψη ότι πιθανόν το άγαλμα να είχε κατασκευαστεί σε πολύ νεότερους χρόνους, και μάλιστα με τη χρησιμοποίηση εκμαγείου που είχε ληφθεί εκ του φυσικού σώματος του ανδρός και με αγνώστου συστάσεως υλικό, που είχε πάντως τα γνωρίσματα της πέτρας.

Η σκέψη αυτή τού γεννήθηκε κυρίως από το γεγονός ότι το εύρημα παρουσίαζε τέτοιες λεπτομέρειες που δεν ήταν λογικό να σχεδιάσει και να εκτελέσει ο αρχαίος γλύπτης, ακόμη και στην περίπτωση που ήταν ο Δημήτριος.

Για ποιο λόγο, φέρ' ειπείν, να υπάρχει η ουλή από την εγχείρηση σκωληκοειδίτιδας, και αλήθεια, αν υποθέσουμε ότι το άγαλμα ανήκει πράγματι στην προκλασική περίοδο και η ουλή είναι ένδειξη ρεαλισμού, με ποιον τρόπο είχε κάνει την εγχείρηση ο άνδρας που υπήρξε το μοντέλο για τη δημιουργία του αγάλματος; Υπάρχουν άραγε πληροφορίες για τέτοιου είδους χρήση της ιατρικής εκείνη την εποχή; Να ένα ερώτημα για διερεύνηση.

Αλλά πάλι, τι νόημα έχει τα νύχια του ενός χεριού να είναι κομμένα σύρριζα και του άλλου να εκτείνονται άκοπα και ακανόνιστα; Ακόμη κι αν υποθέσουμε ότι το μοντέλο είχε κατ' αυτό τον τρόπο κομμένα τα νύχια του, ή ότι είχε τη συνήθεια να τα τρώει, ποιος ο λόγος για τον καλλιτέχνη να αφήσει αυτή την ακαλαισθησία στο δημιούργημά του;

Τέτοιου είδους λεπτομέρειες, που δεν ήταν λίγες, δημιουργούσαν την εντύπωση πως το άγαλμα αυτό ήταν –πώς να το πούμε;– αληθινό, αφού τα συνηθισμένα αγάλματα που βλέ-

που με στα μουσεία, τα οποία επί μακρόν και με ιδιαίτερο ενδιαφέρον είχε μελετήσει ο Αλκίνοος, παρουσιάζουν τέτοια τελειότητα στις σωματικές αναλογίες και τα χαρακτηριστικά, τέτοια πλαστικότητα και αρμονία στην κίνηση, τέτοια επιβλητική εξιδανίκευση στη μορφή, που σου δίνουν την εντύπωση ότι είναι ψεύτικα. Το τέλειο ψεύδος. Ενώ αυτό εδώ...

Μ' αυτές τις σκέψεις, που απέφυγε να διατυπώσει δημοσίως, ο Αλκίνοος εγκατέλειψε την επαρχιακή πόλη Α., αφού πρώτα επισκέφτηκε βεβαίως το πατρικό σπίτι και συζήτησε με τη μητέρα του, η ανησυχία της οποίας δεν μειώθηκε ούτε μετά τη διαβεβαίωσή του ότι το άγαλμα δεν παρουσίαζε κανένα ιδιαίτερο αρχαιολογικό ενδιαφέρον.